

544

Besluit van 18 september 1980, houdende vaststelling van de Regeling ziektekostenvoorziening overheidspersoneel (Z.v.o.-regeling)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken a.i., gedaan mede namens Onze Ministers van Justitie, van Onderwijs en Wetenschappen, van Defensie en van Landbouw en Visserij van 22 juli 1980, nr. AB80/U1321, Directoraat-Generaal voor Overheidspersoneelsbeleid, Directie Overheidspersoneelszaken, Afdeling Algemene en Juridische Zaken;

Overwegende dat het wenselijk is voor bepaalde categorieën (gewezen) rijks- en onderwijspersoneel, voor nagelaten betrekkingen van bepaalde categorieën (gewezen) rijks- en onderwijspersoneel, alsmede voor daarmee gelijk te stellen categorieën van personen een aanvullende voorziening te treffen met betrekking tot door hen gemaakte ziektekosten;

Gelet op de artikelen 57, 68 en 72 van de Grondwet, de artikelen 125 en 134 van de Ambtenarenwet 1929, de artikelen 6, 22 en 26 van de Politiewet, artikel 9 van de Wet op de noodwachten; de artikelen 22, 35, 67 en 79 van de Kleuteronderwijswet, de artikelen 30, 51, 91 en 125 van de Lager-Onderwijswet 1920, artikel 23 van de Wet op het leerling-wezen, de artikelen 39 en 61 van de Wet op het voortgezet onderwijs, artikel 31 van de Overgangswet W.V.O., artikel 5 van de Wet Rijksuniversiteit Limburg, de artikelen 36, 62oc-ties, 64 en 143ter van de Wet op het wetenschappelijk onderwijs; alsmede op artikel 12 van de Militaire Ambtenarenwet 1931;

De Raad van State gehoord (advies van 28 augustus 1980, nr. 800820/4);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Binnenlandse Zaken, uitgebracht mede namens Onze Ministers van Justitie, van Onderwijs en Wetenschappen, van Defensie en van Landbouw en Visserij van 12 september 1980, nr. AB80/U1818, Directoraat-Generaal voor Overheidspersoneelsbeleid, Directie Overheidspersoneelszaken, Afdeling Algemene en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

Naar de regelen van dit besluit heeft de belanghebbende die in voldoende mate is verzekerd tegen het risico van ziektekosten recht op een tegemoetkoming in te zijnen laste blijvende ziektekosten van zichzelf en van zijn mede-belanghebbenden.

§ 1. Begripsomschrijvingen

Artikel 2

In dit besluit wordt verstaan onder

- a. «Onze Minister»: Onze Minister van Binnenlandse Zaken;
- b. «inkomsten»: 1. alle door Onze Minister nader te bepalen inkomsten uit of in verband met arbeid in dienstbetrekking, daartoe mede gerekend pensioenen en uitkeringen ingevolge sociale regelingen, onder welke benaming ook;
2. inkomsten uit of in verband met de uitoefening van een vrij beroep of eigen bedrijf, zijnde winst uit onderneming als bedoeld in de Wet op de Inkomstenbelasting 1964.

Artikel 3

Degene die een ziektekostenverzekering heeft gesloten die tenminste omvat

- a. volledige vergoeding van kosten van behandeling, verzorging en verpleging in een ziekenhuis gedurende een jaar met klinische specialistenhulp en bijkomende kosten, eventueel met een eigen risico aan de voet; en
- b. tenminste 80% vergoeding van niet-klinische (ambulante) specialistenhulp dan wel volledige vergoeding met een eigen risico aan de voet, is voor de toepassing van deze regeling in voldoende mate verzekerd tegen het risico van ziektekosten.

§ 2. Werkingsfeer

Artikel 4

1. Belanghebbende in de zin van dit besluit is degene die behoort tot een van de volgende categorieën van personen.

- a. Degenen die als ambtenaar, als militair ambtenaar of krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht een of meer betrekkingen bekleeden waarvan de bezoldiging bij de wet is geregeld of door Ons of van Onzente wege is vastgesteld;
- b. gewezen personeel bedoeld onder a, waaraan wegens ontslag uit een rijks- of onderwijsbetrekking een uitkering is toegekend krachtens of op de voet van het Rijkswachtgeldbesluit 1959, de Uitkeringsregeling 1966, de Regeling uitkering wegens functioneel leeftijdsontslag, de Regeling vervoegd uittreden burgerlijk rijkspersoneel of krachtens een andere overeenkomstige regeling, dan wel krachtens een daarmee overeenkomende regeling voor gewezen militairen;
- c. degenen aan wie een pensioen is toegekend krachtens de Algemene burgerlijke pensioenwet, krachtens de Algemene militaire pensioenwet of een vroegere militaire pensioenwet in de zin van die wet, en in de maand voorafgaande aan de pensionering behoorden tot de onder a. of b. bedoelde categorieën;
- d. de krachtens een van de onder c. bedoelde pensioenwetten weduwen of weduwnaarspensioengenietende niet hertrouwde weduwen of weduwnaars van degenen die op de dag van overlijden belanghebbende waren in de zin van dit besluit, of belanghebbende zouden zijn geweest indien dit besluit op die dag van kracht zou zijn geweest.

2. Onze Minister en Onze Ministers wie het mede aangaat tezamen kunnen ook andere categorieën van personen, wier bezoldiging, uitkering of pensioen direct of indirect komt ten laste van de algemene middelen van het Rijk, aanwijzen als belanghebbenden in de zin van dit besluit.

Artikel 5

1. Geen recht op een tegemoetkoming bedoeld in artikel 1, heeft degene:
 - a. die verplicht verzekerd is in de zin van de Ziekenfondswet;
 - b. die op grond van een verplichte verzekering medeverzekerde is in de zin van de Ziekenfondswet;
 - c. wiens premie van een ziektekostenverzekering dan wel wiens ziektekosten komen ten laste van de Algemene Bijstandswet.
2. Het vorige lid geldt niet voor de belanghebbende die verplicht verzekerd is in de zin van de Ziekenfondswet ten aanzien van de te zijnen laste blijvende ziektekosten van zijn medebelanghebbenden.

Artikel 6

- Medebelanghebbende in de zin van dit besluit is degene die behoort tot het huishouden van belanghebbende en
- a. in voldoende mate verzekerd is tegen het risico van ziektekosten;
 - b. noch zelfstandig verplicht verzekerd noch op grond van een verplichte verzekering medeverzekerde is in de zin van de Ziekenfondswet;
 - c. noch zelfstandig aanspraak ontleent aan deze of een overeenkomstige regeling, noch direct of indirect deelneemt aan een publiekrechtelijke ziektekostenregeling voor ambtenaren,
- terwijl de inkomsten van belanghebbende meer bedragen dan de helft van de totale inkomsten van alle leden van dat huishouden.

§ 3. De aard van de voorziening

Artikel 7

1. Onder «te zijnen laste blijvende ziektekosten» wordt verstaan het bedrag van
 - a. de premie van een ziektekostenverzekering, aan een ziekenfonds of verzekeringsmaatschappij verschuldigd op basis van verpleging in de laagste klasse van een ziekenhuis,
 - en, voor zover het niet gaat om een belanghebbende of medebelanghebbende die verzekerd is ingevolge de Ziekenfondswet,
 - b. de kosten van geneeskundige verzorging, indien en voor zover die voorkomen op een vergoedingslijst, door Onze Minister nader vast te stellen, met inachtneming van de daarbij aan te geven beperkingen,
 - een en ander na aftrek van een door het Rijk of door derden toegekende of toe te kennen tegemoetkoming in ziektekosten, voor zover belanghebbende deze kosten noodzakelijkerwijs heeft gemaakt voor zichzelf en voor zijn medebelanghebbenden, en voor zover deze te zijnen laste blijven.
2. Tot «te zijnen laste blijvende ziektekosten» worden niet gerekend de kosten van geneeskundige verzorging ter zake van met name genoemde ziekten of aandoeningen die bij overeenkomst van de ziektekostenverzekering zijn uitgesloten, tenzij deze kosten zijn gemaakt tijdens een door de verzekeringsmaatschappij gestelde wachttijd.

Artikel 8

1. Voor het verlenen van een tegemoetkoming kunnen in aanmerking worden gebracht de te zijnen laste blijvende ziektekosten die belanghebbende als zodanig heeft gemaakt gedurende een aaneengesloten tijdvak van twaalf kalendermaanden, met dien verstande dat de kosten bedoeld in het eerste lid onder a. van artikel 7 op dit tijdvak betrekking moeten hebben.
2. In geval van overlijden van belanghebbende binnen een jaar na het verstrijken van een tijdvak bedoeld in het eerste lid, waarover krachtens deze regeling een tegemoetkoming is verleend kunnen de ziektekosten met betrekking tot het tijdvak gelegen tussen het einde van evenbedoeld tijdvak en de

datum van overlijden eveneens voor het verlenen van een tegemoetkoming aan diens nagelaten betrekkingen in aanmerking worden gebracht.

3. De aanvraag om toekenning van de tegemoetkoming dient te geschieden binnen drie maanden na het einde van het tijdvak, waarop zij betrekking heeft of, in geval van overlijden van belanghebbende, binnen zes maanden.

Artikel 9

1. De tegemoetkoming bedoeld in artikel 1 wordt aan belanghebbende verleend indien en voor zover de te zijnen laste blijvende ziektekosten meer bedragen dan de helft van het percentage, waarop de premie van de verplichte ziekenfondsverzekering ingevolge artikel 15 van de Ziekenfondswet is vastgesteld, berekend over de inkomsten van belanghebbende en van zijn medebelanghebbenden.

2. De tegemoetkoming aan een belanghebbende bedoeld in het eerste lid onder a. van artikel 4, die als zodanig met een deeltijdfunctie is belast wordt bovendien vastgesteld naar verhouding van zijn werktijd tot de algemeen gebruikelijke werktijd.

Artikel 10

Voor de vaststelling van de norm bedoeld in het eerste lid van artikel 9 wordt uitgegaan van

a. het premiepercentage dat gemiddeld geldt over het in artikel 8 bedoelde tijdvak;

b. de inkomsten die belanghebbende heeft genoten in het kalenderjaar waarin de eerste maand valt van het in artikel 8 bedoelde tijdvak. Indien belanghebbende niet gedurende het gehele kalenderjaar als zodanig kan worden aangemerkt, of indien aan belanghebbende in de loop van het in artikel 8 bedoelde tijdvak na ontslag een uitkering of pensioen is toegekend, wordt uitgegaan van zijn inkomsten, genoten in dat tijdvak;

c. de inkomsten van de medebelanghebbenden, als zodanig genoten in dat tijdvak.

§ 4. Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 11

1. Tenzij door Onze Minister en Onze Ministers wie het mede aangaat bij gemeenschappelijke beschikking anders is bepaald is Onze Minister belast met de uitvoering van dit besluit.

2. Onze Minister kan omtrent het bepaalde in dit besluit nadere voorschriften vaststellen.

Artikel 12

De kosten van de tegemoetkomingen ingevolge dit besluit komen ten laste van hoofdstuk VII van de Rijksbegroting, met dien verstande dat de tegemoetkomingen verleend aan belanghebbenden bedoeld in het eerste lid onder a. van artikel 4 voor rekening komen van het hoofdstuk van de Rijksbegroting, ten laste waarvan de bezoldiging van belanghebbenden in het door hen gekozen tijdvak kwam.

Artikel 13

1. De Ziektekostenregeling Bijzondere Groepen 1976 (Stb. 281), alsmede de Regeling 5%-ziektekosten ontslagen militairen 1976 en de Regeling 5%-ziektekosten militairen 1976 van 19 oktober 1976 (nr. 391.275/0) worden ingetrokken.

2. Artikel 43 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (Stb. 1931, 248)¹; artikel 52 van het Ambtenarenreglement noodwachters (Stb. 1955, 327)²; artikel 67 van het Ambtenarenreglement voor de gemeentepolitie 1958 (Stb. 1957, 547)³ en artikel 67 van het Ambtenarenreglement voor de rijkspolitie 1975 (Stb. 1976, 239)³ worden als volgt gelezen:

In bijzondere gevallen kan aan de ambtenaar een tegemoetkoming worden toegekend in noodzakelijk gemaakte kosten, verband houdende met ziekte, welke de ambtenaar voor zichzelf en voor zijn medebelanghebbenden heeft gemaakt, indien hierin niet ingevolge een andere regeling kan worden voorzien en deze kosten redelijkerwijs niet te zijnen laste kunnen blijven. Onze Minister van Binnenlandse Zaken stelt omtrent het bepaalde in dit artikel nadere voorschriften vast.

3. Artikel 33 van het Arbeidsovereenkomstenbesluit (Stb. 1931, 354)¹ en artikel 41 van het Arbeidsovereenkomstenbesluit noodwachters (Stb. 1955, 328)² worden als volgt gelezen:

In bijzondere gevallen kan aan de werknemer een tegemoetkoming worden toegekend in noodzakelijk gemaakte kosten, verband houdende met ziekte, welke de werknemer voor zichzelf en voor zijn medebelanghebbenden heeft gemaakt, indien hierin niet ingevolge een andere regeling kan worden voorzien en deze kosten redelijkerwijs niet te zijnen laste kunnen blijven. Onze Minister van Binnenlandse Zaken stelt omtrent het bepaalde in dit artikel nadere voorschriften vast.

4. Artikel 14 van het Rechtspositiebesluit burgemeesters (Stb. 1971, 295)⁴ wordt als volgt gelezen:

In bijzondere gevallen kan aan de burgemeester een tegemoetkoming worden toegekend in noodzakelijk gemaakte kosten, verband houdende met ziekte, welke de burgemeester voor zichzelf en voor zijn medebelanghebbenden heeft gemaakt, indien hierin niet ingevolge een andere regeling kan worden voorzien en deze kosten redelijkerwijs niet te zijnen laste kunnen blijven. Onze Minister van Binnenlandse Zaken stelt omtrent het bepaalde in dit artikel nadere voorschriften vast.

5. In het Reglement rechtstoestand militairen zeemacht (Stb. 1931, 377)⁵ en het Reglement voor de militaire ambtenaren der Koninklijke Landmacht en der Koninklijke Luchtmacht (Stb. 1931, 378)⁵ wordt opgenomen een artikel 55 respectievelijk 76, luidende:

In bijzondere gevallen kan aan de militair een tegemoetkoming worden toegekend in noodzakelijk gemaakte kosten, verband houdende met ziekte, welke de militair tijdens zijn verblijf in werkelijke dienst voor zichzelf en voor zijn medebelanghebbenden heeft gemaakt, indien hierin niet ingevolge een andere regeling kan worden voorzien en deze kosten redelijkerwijs niet te zijnen laste kunnen blijven. Onze Minister van Defensie stelt omtrent het bepaalde in dit artikel nadere voorschriften vast.

Artikel 14

1. Ten aanzien van een aanvraag om een tegemoetkoming in ziektekosten met betrekking tot een tijdvak dat eindigt vóór 1 januari 1981, blijft de in artikel 13 vermelde desbetreffende regeling of bepaling van toepassing.

2. De belanghebbende kan het aaneengesloten tijdvak van twaalf kalendermaanden, bedoeld in artikel 8 niet eerder laten ingaan dan op 1 februari 1980.

3. Indien de toepassing van dit besluit op een aanvraag om een tegemoetkoming in ziektekosten met betrekking tot een tijdvak dat aanvangt voor en eindigt na 1 januari 1981 tot een lagere uitkomst leidt dan indien een van de in artikel 13 vermelde regelingen of bepalingen gedurende dat tijdvak op belanghebbende van toepassing zou zijn geweest als dit besluit niet tot stand zou zijn gekomen, is Onze Minister bevoegd op verzoek van de belanghebbende ten aanzien van die aanvraag laatstbedoelde regeling of bepaling toe te passen.

¹ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 26 april 1980, Stb. 280.

² Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 12 april 1977, Stb. 251.

³ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 26 juli 1980, Stb. 507.

⁴ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 4 juli 1980, Stb. 405.

⁵ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 13 augustus 1980, Stb. 457.

Het advies van de Raad van State zal niet openbaar worden gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

Artikel 15

1. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 1981.
2. Het kan worden aangehaald als «Regeling ziektekostenvoorziening overheidspersoneel (Z.v.o.-regeling)».

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden toegezonden aan de Raad van State en aan de Algemene Rekenkamer.

Lage Vuursche, 18 september 1980

Beatrix

De Minister van Binnenlandse Zaken,
H. Wiegel

Uitgegeven de *drieëntwintigste* oktober 1980

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter

Inleiding

De indiening van het voorliggende ontwerpbesluit is het resultaat van een herbezinning op de thans voor het (gewezen) rijks- en onderwijspersoneel geldende zogenoemde 5%-ziektekostenregelingen, waarvan de oorsprong ligt in de vijftiger jaren.

Vóór 1952 werd in geval van hoge ziektekosten wel een gratificatie verleend. Deze mogelijkheid werd in dit jaar beperkt tot extreme gevallen, omdat toen een «interimregeling» tot stand kwam, krachtens welke aan het rijks- en onderwijspersoneel van jaar op jaar een voor ieder gelijke tegemoetkoming in de premie van een ziektekostenverzekering werd toegekend. De 5%-regeling, zoals die thans in grote lijnen nog geldt dateert van 1955; zij beoogde «eenheid te brengen in het gratificatiebeleid».

In 1967 werd aan de regeling voor het rijkspersoneel een rechtspositionele basis gegeven in het toenmalige artikel 46 (nu: 43) van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (hierna: ARAR). Overeenkomstige regelingen werden getroffen voor het militaire, het onderwijs- en het politiepersoneel. De uitvoering van de regeling geschiedt door de onderscheidene instellingen, diensten en bedrijven; die t.b.v. een belangrijk deel van het personeel werkzaam bij het onderwijs door een afzonderlijke te Groningen gevestigde dienst, ressorterend onder de Minister van Onderwijs en Wetenschappen.

In 1971 werd de 5%-regeling van overeenkomstige toepassing verklaard op enige groepen van het gewezen rijks- en onderwijspersoneel, te weten invaliditeitsgepensioneerden en weduwenpensioengenieters, jonger dan 65 jaar, alsook enkele daarmee gelijk te stellen groepen. In 1976 is de regeling bij de totstandkoming van de Ziektekostenregeling Bijzondere Groepen 1976 (Stb. 1976, 281; hierna Z.B.G. '76) uitgebreid tot o.a. ouderdomsgepensioneerden en weduwenpensioengenieters van 65 jaar en ouder. De rechtsgrond van de regelingen van 1971 en 1976 was de omstandigheid dat voor de vermelde categorieën nagenoeg op geen enkele adequate wijze een tegemoetkoming in ziektekosten werd verleend, zulks in tegenstelling tot het in actieve dienst zijnde personeel alsook tot overeenkomstige groepen (gewezen) gemeentelijk en provinciaal personeel.

De uitvoering van de Z.B.G. '76 geschiedt door een afzonderlijke dienst, gevestigd te Emmen, ressorterend onder de Minister van Binnenlandse Zaken. Aldaar vindt eveneens de uitvoering plaats van de – ongeveer gelijklopende – «Regeling 5%-ziektekosten ontslagen militairen 1976», getroffen bij beschikking van 19 oktober 1976 door de Staatssecretaris van Defensie, die voor overeenkomstige groepen gewezen militairen geldt.

Door het in actieve dienst zijnde personeel wordt slechts in zeer beperkte mate, nl. gemiddeld twee procent, een beroep op de regeling gedaan. Daaruit blijkt enerzijds dat de uitkering ingevolge de Interimregeling ziektekosten ambtenaren (Stb. 1977, 715), die is gebaseerd op de helft van de gemiddelde premie van de vrijwillige ziekenfondsverzekering, te dezen aanzien een voldoende dekking biedt. Anderzijds voorziet de 5%-regeling toch in een behoefte, hoe beperkt ook. Ten aanzien van het gewezen personeel zij opgemerkt dat dit in ruimere mate een beroep op de desbetreffende regeling doet, te weten ca. vijftien procent. De oorzaak hiervan is gelegen in de omstandigheid dat aan de desbetreffende categorieën geen tegemoetkoming in de premie van een ziektekostenverzekering – zoals de interimuitkering – wordt toegekend. Gezien het voorgaande kan de vraag gesteld worden wat het karakter en het doel van de onderhavige regelingen zijn, c.q. zouden moeten zijn.

Een nadere bezinning op de voorziening is alleen al noodzakelijk omdat deze in verschillende besluiten is vastgelegd die, naar blijkt, op tal van onderdelen verschillend zijn uitgewerkt en niet op elkaar aansluiten. Deze verschillen zijn eensdeels niet te rechtvaardigen, voor een ander deel niet praktisch. Het is evenmin efficiënt, dat tal van organen zich met de uitvoering van

de – overigens ingewikkelde – regelingen bezighouden. Deze omstandigheid roept de vraag op of daarmee de eenheid van beleid, de uniformiteit bij de beoordeling en de rechtsgelijkheid van belanghebbenden zijn gewaarborgd.

Het uitgangspunt nu, dat aan allen die onder gelijke omstandigheden verkeren een gelijke maatstaf behoort te worden aangelegd en zij allen daaraan dezelfde rechten moeten kunnen ontnemen, leidt tot de conclusie dat het aanbeveling verdient, alle thans ter zake geldende bepalingen te vervangen door één voor alle daarbij betrokken categorieën geldend besluit, en vervolgens het recht op een eventuele vergoeding door één orgaan te doen vaststellen.

Met name de materiële inhoud van de 5%-regeling dient aan de orde te komen, te meer omdat zij elementen blijkt te bevatten die bij nader inzien daarin niet thuishoren. Blijkt voorts uit de voorgeschiedenis duidelijk, dat zij beoogt bescherming te bieden tegen extreem hoge, onvoorzienbare ziektekosten, niet meer zijn met zekerheid te achterhalen de redenen waarom het bij de regeling behorende percentage op vijf is gesteld. In wezen is dit percentage arbitrair, te meer omdat het «vergoedingenpakket» van de regeling in grote lijnen aansluit aan het verstrekkingenpakket ingevolge de Ziekenfondswet. De regeling houdt namelijk in dat een tegemoetkoming in normale ziektekosten wordt verleend indien deze meer bedragen dan een voor allen geldende maatstaf: een zeker percentage van het individuele inkomen. Voorts dient bedacht te worden dat ruim $\frac{2}{3}$ deel van het (gewezen) rijks- en onderwijspersoneel via een vrijwillige verzekering of de bejaarden-verzekering reeds valt onder de werkingssfeer van de Ziekenfondswet en dat voor hen dezelfde voorzieningen gelden als voor de verplicht-verzekerden, die werkzaam zijn in het vrije bedrijf.

Overweging van een en ander leidt tot de gedachte dat voor de vaststelling van het bij de regeling behorende percentage behoort te worden uitgegaan van het werknemersaandeel in de premie van de verplichte ziekenfondsverzekering. Dit is de consequentie van het standpunt dat ziektekosten in het algemeen gezien geen hoger beslag behoren te leggen op het inkomen van het overheidspersoneel dan op dat van werknemers in het vrije bedrijf, alsook dat daarin evenmin een hogere tegemoetkoming behoort te worden verleend dan elders regel is. Zo kan de voorgestelde regeling, waarin de bovenvermelde uitgangspunten nader zijn uitgewerkt, als basis én als sluitstuk dienen van het systeem van lastenverdeling van ziektekosten tussen de overheid en zijn personeel. In concreto biedt zij soulaas aan het (gewezen) rijks- en onderwijspersoneel in gevallen waarin – in vergelijking met werknemers in het vrije bedrijf – de normale ziektekosten uitgaan boven een voor ieder geldende redelijke maatstaf: in dit opzicht draagt de regeling een aanvullend karakter.

Voor het overige behoudt de regeling, die moet zijn afgestemd op de situatie waarin het overheidspersoneel te dezen aanzien verkeert, haar eigen karakter en opzet. Uiteraard is zij aangepast aan de eisen van deze tijd. Dit houdt onder meer in dat is uitgegaan van het – ook reeds in de thans geldende Interimregeling aangehouden – principe dat een ieder, ongeacht geslacht of burgerlijke staat, aan zijn arbeidsverhouding uitsluitend voor zichzelf rechten kan ontnemen, en dat dit ten aanzien van een gezinslid slechts mogelijk is indien voor hem geen voorziening is getroffen en hij volgens objectieve normen van belanghebbende afhankelijk is.

Voorts bevat de voorgestelde regeling – in tegenstelling tot de thans geldende – een voorziening ten behoeve van deeltijdwerkers. Voor een nadere uiteenzetting zij verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Dit artikel behelst de algemene omschrijving van het recht op een tegemoetkoming in ziektekosten. De nadere uitwerking daarvan geschiedt in de volgende bepalingen.

Artikel 2

Voor de formulering van het begrip «inkomsten» is aansluiting gezocht aan het tweede lid van artikel 3 van de Z.B.G.'76. In het algemeen kan gesteld worden dat dit begrip aansluit aan het begrip «loon» bedoeld in de Coördinatiewet Sociale Verzekering. Daaruit volgt, dat de premie A.O.W./-A.W.W., die het Rijk voor zijn rekening neemt, óók ten aanzien van het in actieve dienst zijnde personeel tot de inkomsten kan worden gerekend. Aan laatstbedoeld begrip moet evenwel uitbreiding gegeven worden omdat de andere belanghebbenden tot het gewezen personeel behoren en loonvervangende uitkeringen genieten die, met inbegrip van daarop verleende toeslagen en aanvullingen, tot het inkomen behoren te worden gerekend.

Overigens ligt het niet in de bedoeling elementen als kinderbijslag, onkostenvergoedingen e.d. als inkomsten in de zin van de regeling aan te merken. Gezien de complexe materie dient een en ander bij beschikking nader te worden geregeld.

Artikel 3

In de huidige regelingen wordt aan het recht op de tegemoetkoming in ziektekosten de voorwaarde verbonden, dat belanghebbenden in voldoende mate tegen de zwaarste risico's verzekerd moeten zijn. Aangezien de voorgestelde voorziening een aanvullend karakter heeft is het gewenst deze voorwaarde te handhaven. Hoewel een eigen risico een ziektekostenverzekering niet onvoldoende maakt in de zin van deze bepaling, dienen betrokkenen wel te weten, dat – evenals thans – de onder a bedoelde kosten en 80% van de onder b bedoelde kosten niet voor toepassing van de regeling in aanmerking kunnen komen.

Artikel 4

De omschrijving van het begrip belanghebbende is zodanig, dat daaronder allen zijn begrepen die thans vallen onder de toepassing van het eerste lid van artikel 43 van het ARAR, de Z.B.G.'76 of een daarmee overeenstemmende 5%-regeling, opgenomen in een afzonderlijke rechtspositieregeling.

Voor de definitie van het in actieve dienst zijnde rijks- en onderwijspersoneel is in onderdeel a van het eerste lid uitgegaan van de begripsomschrijving van artikel 1, sub 1, van de Interimregeling ziektekosten ambtenaren. Dit impliceert dat de regeling eveneens geldt voor het onderwijspersoneel. (Voor zover het wetenschappelijk onderwijs betreft uitsluitend het personeel in dienst van de rijksinstellingen voor wetenschappelijk onderwijs).

De onderdelen b en c hebben betrekking op het gewezen rijks- en onderwijspersoneel, dat aansluitend aan de dienstbetrekking uit dien hoofde enige uitkering of pensioen ontvangt. Onderdeel d omvat weduwen en weduwnaars van het (gewezen) rijks- en onderwijspersoneel. Hierdoor zijn de belanghebbenden bedoeld in het eerste lid onder a t/m c van artikel 1 van de Z.B.G.'76 alsmede die bedoeld in artikel 1, onder a van de Regeling 5%-ziektekosten ontslagen militairen 1976 onder de werkingsfeer van de onderhavige regeling gebracht.

Het tweede lid van dit artikel biedt de mogelijkheid andere categorieën van personen als belanghebbende in de zin van de regeling aan te merken die voor de uitvoering daarvan als (gewezen) rijks- en onderwijspersoneel zijn te beschouwen. Daartoe behoren in ieder geval de categorieën, bedoeld in het eerste lid onder d en e van artikel 1 van de Z.B.G.'76.

Artikel 5

De regeling is gebaseerd op de gedachte, dat een ieder vanuit zijn eigen (voormalige) arbeidsverhouding eigen rechten heeft; voorts dat zij geen toepassing behoort te vinden als op een andere passende wijze een voorziening

in ziektekosten is getroffen. Bovendien moet bedacht worden, dat de voorgestelde regeling zowel wat het «vergoedingenpakket» als wat het percentage betreft in grote lijnen is afgestemd op de Ziekenfondswet.

Hieruit vloeit voort, dat de onderhavige voorziening niet getroffen behoef te worden voor degenen die – hetzij uit hoofde van hun betrekking bij het Rijk of het onderwijs hetzij uit hoofde van een nevenbetrekking – ingevolge voornoemde wet verplicht verzekerd zijn. Dit is evenmin het geval ten aanzien van degenen, die uit hoofde van een verplichte verzekering medeverzekerde zijn ingevolge de Ziekenfondswet, omdat voor hen geen afzonderlijke premie behoef te worden betaald. Hetzelfde geldt voor degenen wier ziektekosten ten laste van de Algemene Bijstandswet komen. Een en ander is geregeld in het eerste lid.

Het voorgaande geldt evenwel niet als niet op enigerlei wijze voorzien is in de ziektekosten van gezinsleden van een belanghebbende die uitsluitend persoonlijk verplicht verzekerd is terwijl deze ziektekosten tot zijn last blijven. Overeenkomstig het tweede lid van artikel 2 van de Z.B.G. '76 voorziet het tweede lid in deze situatie.

Artikel 6

In dit artikel is het principe tot uitdrukking gebracht dat een belanghebbende – ongeacht geslacht of burgerlijke staat – slechts ten behoeve van een gezinslid een vergoeding in bovenmatige ziektekosten kan ontvangen, indien deze kosten tot haar of zijn last blijven en zowel belanghebbende als dat gezinslid aan zekere normen voldoen. Bij de woordkeus van de bepaling is aansluiting gezocht aan artikel 4 van de Ziekenfondswet waarin uitdrukkelijk is vastgelegd dat de ziekenfondsverzekering zich mede uitstrekt tot het gezin van belanghebbende, waarmee hij samenwoont.

Artikel 7

De ziektekosten, die voor het verlenen van een tegemoetkoming in aanmerking kunnen worden gebracht, zijn in dit artikel nader aangegeven en in het eerste lid in twee soorten onderscheiden.

Tot de ziektekosten, bedoeld onder a, kan de premie van een door belanghebbende afgesloten ziektekostenverzekering worden gerekend, evenwel ten hoogste tot het bedrag dat verschuldigd is op basis van verpleging in de laagste klasse van een ziekenhuis. Er is geen aanleiding meer een tegemoetkoming te verlenen in de meerkosten van verzekering van opname in een hogere klasse van een ziekenhuis, omdat dit geheel behoort tot de privésfeer en het verlenen van een tegemoetkoming daarin een bevoorrechtiging zou betekenen ten opzichte van degenen die aan de regeling geen rechten kunnen ontlenen.

Tot de ziektekosten, bedoeld onder b, kunnen die kosten worden gerekend die niet door de verzekering zijn gedekt en wel indien en voor zover deze voorkomen op een nader vast te stellen vergoedingenlijst. De zinsnede «kosten van geneeskundige verzorging» wijst erop, dat bij de vaststelling van de vergoedingenlijst in de eerste plaats het Verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering (Stb. 1966, 3) tot maatstaf zal dienen. Omdat dit besluit echter is gebaseerd op het bij de ziekenfondsen geldende systeem van verstrekkingen, terwijl een deel van de belanghebbenden verzekerd is op basis van het zogenoemde restitutiesysteem, zal de vergoedingenlijst – evenals thans reeds het geval is – voor zover nodig mede gebaseerd zijn op de vergoedingenlijst en de daarin gebezigde omschrijvingen van de publiekrechtelijke ziektekostenregelingen voor ambtenaren. Hiervoor is te meer aanleiding omdat – naar blijkt – ook een aantal lagere publiekrechtelijke lichamen die bij een Instituut Ziektekosten Ambtenaren (I.Z.A.) of bij de Interprovinciale Ziektekostenregeling (I.Z.R.) zijn aangesloten de huidige 5%-regeling toepassen, terwijl de onderhavige regeling eveneens van toepassing zal zijn op het (gewezen) politiepersoneel, dat deelnemer is aan de Regeling Genees-

kundige Verzorging Politie. Deze constructie maakt het voor de lagere publiekrechtelijke lichamen mogelijk de regeling inhoudelijk over te nemen. Overigens zal de vergoedingslijst – evenals reeds thans bij voorbeeld door maximering van bepaalde bedragen het geval is – beperkingen kunnen bevatten. Indien namelijk zulke beperkingen krachtens de Ziekenfondswet ten aanzien van werknemers in het vrije bedrijf worden getroffen dan is er geen aanleiding deze niet op het overheidspersoneel toe te passen. In dit verband zij opgemerkt dat degenen die, hoe dan ook, ingevolge de Ziekenfondswet verzekerd zijn ten aanzien van de onder b bedoelde ziektekosten geen beroep op de regeling behoeven te doen omdat, zoals reeds is vermeld, de vergoedingslijst in hoofdzaak op het Verstrekkingenbesluit zal zijn afgestemd.

De zinsnede «... te zijnen laste blijven» aan het slot van het eerste lid geeft aan dat met name op de ziektekosten die overeenkomstig de vergoedingslijst voor het verlenen van een tegemoetkoming in aanmerking kunnen komen, de daarin door de verzekeringsmaatschappij verleende tegemoetkomingen en vergoedingen in mindering moeten worden gebracht, evenals dit onder gelding van de huidige regelingen geschiedt.

De beperking in het tweede lid hangt samen met het nog wel voorkomende euvel dat een polis van een ziektekostenverzekering een uitsluitingsclausule bevat ter zake van een nader bepaalde ziekte. Zulke uitsluitingen zijn niet alleen onverantwoord maar ook niet nodig omdat verzekeringsmaatschappijen eventuele zware ziekterisico's kunnen herverzekeren. De beperking geldt niet – evenmin als thans – voor de gevallen waarin inmiddels een volledige verzekering is gesloten doch de kosten zich tijdens een gestelde wachttijd voordoen.

Artikel 8

Evenals dit onder vigeur van de huidige regelingen het geval is kan een aanvraag slechts eenmaal per jaar worden ingediend, en wel met betrekking tot een aaneengesloten tijdvak naar keuze van betrokkene. De zinsnede «.....belanghebbende als zodanig.....» wijst erop dat betrokkene gedurende het gekozen tijdvak ononderbroken belanghebbende in de zin van de regeling moet zijn geweest. De mogelijkheid voor belanghebbende, de periode van twaalf maanden zelf vast te stellen is met name gehandhaafd omdat daardoor enigermate een spreiding van aanvragen over het gehele jaar kan worden verkregen zodat een snellere afdoening daarvan mogelijk is dan wanneer te dezen aanzien van een vaste periode, bij voorbeeld van een kalenderjaar zou zijn uitgegaan.

Het bedrag van de ziektekosten bedoeld in het eerste lid, onder b, van artikel 7 dient *in* de gekozen periode door belanghebbende betaald te zijn, dit in tegenstelling tot de ziektekosten, aldaar bedoeld onder a. Het komt namelijk voor dat premies van een ziektekostenverzekering vooruit betaald worden; de interimuitkering, eventueel in mindering te brengen, wordt in voorkomende gevallen achteraf toegekend. Om ongerechtvaardigde verschillen te dezen aanzien te voorkomen is in het eerste lid bepaald dat laatstbedoelde kosten op de gekozen periode betrekking moeten hebben.

Het tweede lid voorziet in het geval een belanghebbende komt te overlijden terwijl na het verlenen van een vergoeding over een normaal tijdvak van een jaar een kortere periode is verstreken. In dit geval is het, indien nodig, redelijk over dat kortere tijdvak een tegemoetkoming te verlenen. De ziektekosten die eventueel na het overlijden zijn voldaan maar op het resterende tijdvak betrekking hebben kunnen eveneens voor het verlenen van de tegemoetkoming in aanmerking komen.

Artikel 9

Het eerste lid van dit artikel is de kern van de regeling. De tegemoetkoming wordt namelijk toegekend indien de ziektekosten, die overeenkomstig het bepaalde in artikel 7 voor het verlenen van de tegemoetkoming in aanmerking kunnen worden gebracht, een zekere individuele norm overtreffen.

Deze norm wordt bepaald door enerzijds – zoals reeds in de inleiding is uiteengezet – het werknemersaandeel in de premie van de verplichte ziektefondsverzekering, en anderzijds door de inkomsten van belanghebbende en van degenen die als zijn medebelanghebbende kunnen worden aangemerkt.

Thans is, in tegenstelling tot in de huidige regelingen, voor in actieve dienst zijnde deeltijdwerkers een afzonderlijke voorziening getroffen, en wel in het tweede lid. Evenals de bezoldiging alsook de overige secundaire arbeidsvoorzieningen voor deeltijdwerkers in het algemeen zijn afgestemd op de individuele werktijd ligt het in de rede de onderhavige tegemoetkoming naar verhouding vast te stellen. Ten aanzien van het onderwijspersoneel zal daarbij worden uitgegaan van de normen, die door de Minister van Onderwijs en Wetenschappen ten aanzien van de onderscheidene categorieën zijn vastgesteld.

Artikel 10

De norm, die ingevolge het bepaalde in het vorige artikel in individuele gevallen voor de berekening van de tegemoetkoming wordt aangelegd, wordt bepaald door een zeker percentage enerzijds, de inkomsten van belanghebbende (en eventueel die van degenen die als zijn medebelanghebbende worden aangemerkt) anderzijds.

Het premiepercentage, dat ingevolge artikel 15 van de Ziekenfondswet wordt vastgesteld, kan van jaar tot jaar verschillen en ook tussentijds wijzigen. Bovendien kan het voorkomen dat het door belanghebbende gekozen tijdvak over twee jaren is verdeeld. Ten einde nu tot een zo zuiver mogelijke maatstaf te komen is onder a bepaald dat te dezen aanzien moet worden uitgegaan van het over het gekozen tijdvak geldende percentage, en wel zoals dat naar evenredigheid gewogen gemiddeld heeft gegolden.

Hoewel de inkomsten over het gekozen tijdvak het zuiverste uitgangspunt vormen voor de vaststelling van de norm, verdient het om praktische redenen aanbeveling – evenals thans bij de uitvoering van de Z.B.G. '76 geschiedt – uit te gaan van de inkomsten over een afgelopen kalenderjaar, omdat deze normaliter voor een belangrijk deel in de geautomatiseerde administratie zijn opgenomen. Dit kan een vlotte behandeling van de aanvragen ten goede komen. Slechts indien belanghebbende bijvoorbeeld in de loop van een jaar in dienst is getreden, of indien hem in de loop van het gekozen tijdvak na ontslag uitkering of pensioen wordt toegekend – het inkomen kan dan aanmerkelijk lager zijn –, zal worden uitgegaan van de inkomsten over het gekozen tijdvak. Dit zal ook geschieden ten aanzien van de eventuele inkomsten van de medebelanghebbenden.

Artikel 11

Aangezien meer dan 80% van het totale aantal aanvragen om een tegemoetkoming ingevolge een van de thans geldende 5%-regelingen worden behandeld door de Dienst Ziektekosten Post-actieven te Emmen, die ressorteert onder de Minister van Binnenlandse Zaken, ligt het, zoals reeds in de inleiding nader is uiteengezet, voor de hand de uitvoering van de voorgestelde regeling door deze Dienst te doen plaatsvinden. Ten einde evenwel de behandeling van aanvragen van het in actieve dienst zijnde personeel desgewenst in te passen in het personeelsbeleid, alsook deze behandeling zoveel mogelijk te bespoedigen, zullen de personeelsdiensten bij de administratieve procedure kunnen worden ingeschakeld.

Artikel 13

Het huidige tweede lid van artikel 43 van het ARAR (artikel 33 van het AOB) biedt de mogelijkheid een tegemoetkoming te verlenen in bijzondere ziektekosten, indien deze de ambtenaar in financiële moeilijkheden brengen. Deze bepaling dient, zij het redactioneel enigszins aangepast, gehandhaafd te blijven. Overigens regelt het voorgestelde artikel de aanpassing van de desbetreffende bepalingen in andere rechtspositieregelingen.

De voorgestelde regeling zal in de plaats komen van de thans geldende 5%-regelingen, en wel met ingang van de datum van inwerkingtreding. Aanvragen met betrekking tot tijdvakken, eindigend voor deze datum, dienen nog op voet van voornoemde regelingen te worden behandeld. Hierin voorziet het eerste lid. Aanvragen die betrekking hebben op tijdvakken eindigend na de datum van inwerkingtreding (dit is dus voor het eerst voor tijdvakken eindigend op de laatste dag van de maand van inwerkingtreding) vallen onder de werking van de voorgestelde regeling. Voor zover een gedeelte van het gekozen tijdvak (dit betreft derhalve ten hoogste elf kalendermaanden) ligt voor de datum van inwerkingtreding, moet belanghebbende gedurende dit gedeelte eveneens voldoen aan de in de regeling vervatte bepalingen, hetgeen in het tweede lid is voorgeschreven.

Over het geheel genomen leidt de voorgestelde regeling voor belanghebbenden tot gunstiger uitkomsten dan de thans geldende 5%-regelingen. Voor individuele gevallen waarin van het omgekeerde sprake is behelst het derde lid een overgangsbepaling, die in het bijzonder voor het in actieve dienst zijnde personeel van belang kan zijn. Ten aanzien van een tijdvak dat aanvangt voor en eindigt na de datum van inwerkingtreding van dit besluit kan een belanghebbende namelijk verzoeken, de voor hem oorspronkelijk geldende regeling toe te passen.

De Minister van Binnenlandse Zaken a.i.,
M. Gardeniers-Berendsen